

STORTINGET

Representantforslag 38 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Jon Gunnes og Une Bastholm

Dokument 8:38 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Jon Gunnes og Une Bastholm om egen bymarklov for Bymarka i Trondheim

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Mange norske byer har i sin umiddelbare nærhet såkalte bymarker. De kan være ganske forskjellige både hva størrelse, landskap og naturkvalitet angår, men felles for dem er den rollen de spiller ved å gi folk flest muligheter for så vel mosjon som kortreiste naturopplevelser av forskjellige slag. Samtidig er de i dag utsatt for et økende press. Ønsker om økt tilrettelegging og om å ta deler av dem i bruk til andre formål trenger seg på, eksempelvis til veier, boliger og idrettsanlegg. Mange av bymarkene er imidlertid så små at inngrep lett vil ødelegge den funksjonen de har som kilde til livsglede.

Bymarka i Trondheim er en forholdsvis liten bymark på om lag 80 kvadratkilometer. Av dette er bare ca. halvparten i offentlig eie (den kommunalt eide Trondheim bymark er på ca. 30 kvadratkilometer og Byneset statsallmenning på ca. 12). Resten består av tre privateide allmenninger (Bynesmarka, Leinstrandsmarka og Byåsen bygdeallmenning), men normalt merker ingen det når grensene krysses. Det eneste man kan merke det på, er at det om høsten drives jakt i hele området med unntak av kommunens del, som er fri for jakt. For byens befolkning er alt sammen «Bymarka».

Bymarkas historie er uløselig knyttet til grunnleggelsen av byen for mer enn tusen år siden – i 997 – og til byens vekst og utvikling. Marka ble opprinnelig skjenn-

ket av Olav Tryggvason som en gave til byen som et sted hvor borgerne fritt kunne sende sine husdyr på beite, foreta slått, hente ved og materialer, sanke mose og drive jakt og fiske. Bymarka skulle være hele byens eiendom – et område som alle fritt skulle kunne bruke.

Tusen år senere står dette fremdeles ved lag, om enn på en annen måte gjennom den utviklingen som har skjedd fra takmark til turmark. Forslagsstillerne skal ikke her gå nærmere inn på administrasjonen og bruken av marka gjennom alle disse årene, men slår fast at gårdene og plassene som fremdeles finnes rundt om i marka, er biter av en mangfoldig historie som omfatter både stridigheter, politiske vedtak, rettssaker og noe som utvilsomt må kalles misbruk. Da friluftslivet gjorde sitt inntog omkring 1850, var for eksempel store deler av marka, så godt som snauhugget og langt fra den prektige og allsidige skogsmarka som den i dag fremstår som.

Det nokså spesielle ved Bymarka i Trondheim er at den strekker seg fra fjæra til noe som unektelig må kalles snaufjell, selv om de høyeste «toppene» (Storheia er 565 meter høy) naturligvis ikke kan måle seg med det virkelige høyfjellet andre steder i Trøndelag. Dette gir imidlertid, innenfor ganske korte avstander, en betydelig spennvidde i det som kan oppleves, både hva landskap, klima, plante- og dyreliv angår. Man kan faktisk både fiske torsk, jakte på rype og studere fjellplanter innenfor Bymarkas grenser.

For en stor og voksende by som Trondheim er det å ha et slikt naturområde «noen steinkast» fra statuen på Torvet av byens grunnlegger naturligvis et gode – et umistelig gode. Like fullt foregår det stadig virksomhet som bidrar til å redusere marka. Skianlegget i og omkring Granåsen representerer et betydelig inngrep i de sørlige delene, og det samme gjør planene om et alpinanlegg i den sentrale delen rett nord for Gråkallen der-

som det blir gjennomført. For øvrig er marka blitt mindre ved at byen stadig har rykket tettere innpå, med den følge at buffersonen som gårdsbrukene på Byåsen tidligere skapte, nå i stor grad er borte.

I 1992 vedtok bystyret i Trondheim en ny handlingsplan for friluftsliv. Ifølge planen skal hensynet til naturvern, dyr- og planteliv, allsidig friluftsliv og vern av drikkevannet, kulturminnene og landskapet være overordnet hensynet til økonomisk utnyttelse av markaområdene. Disse intensjonene er senere videreført i 'Markaplan for Trondheim' som ble vedtatt i november 2002. Markaplanens hovedmål er at markaområdene omkring byen skal sikres for byens befolkning i et langt tidsperspektiv. Dette er naturligvis vel og bra, men svakheten med markaplanen er at den er et lokalpolitisk vedtatt dokument som bystyret når som helst kan oppheve eller endre dersom det skulle bli aktuelt.

Det er etter forslagsstillernes mening derfor nødvendig å styrke beskyttelsen av bymarkene gjennom en egen lov for bymarka.

I 2009 ble markaloven (lov 2009-06-05-35) om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner vedtatt av Stortinget, jf. Ot.prp. nr. 23 (2008–2009) og Innst. O. nr. 58 (2008–2009). Loven trådte i kraft 1. september samme år. De øvrige bymarkene ligger fremdeles der uten den beskyttelsen som friluftsliv- og naturområdene omkring hovedstaden har.

Snart nye ti år senere er det etter forslagsstillernes mening all grunn til å ta denne saken opp igjen og å sørge for at også Bymarka i Trondheim blir tilgodesett på samme måte gjennom en markalov.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utforme forslag til en egen lov for å ta vare på Bymarka i Trondheim etter mal fra markaloven.

8. november 2018

Lars Haltbrekken

Jon Gunnes

Une Bastholm